

V Bruseli 23. novembra 2021
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	14088/21 + REV 1
Predmet:	Závery Rady o zlepšovaní pripravenosti, schopnosti reagovať a odolnosti v prípade budúcich kríz

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o zlepšovaní pripravenosti, schopnosti reagovať a odolnosti v prípade budúcich kríz, ktoré boli prijaté na 3 829. zasadnutí Rady (všeobecné záležitosti) 23. novembra 2021.

**ZÁVERY RADY O ZLEPŠOVANÍ PRIPRAVENOSTI, SCHOPNOSTI REAGOVAŤ
A ODOLNOSTI V PRÍPADE BUDÚCICH KRÍZ**

1. Európska rada v júni 2021 vyzvala predsedníctvo, aby pokračovalo v práci Rady na posilnení našej kolektívnej pripravenosti, schopnosti reakcie na budúce krízy a odolnosti voči nim a na ochrane fungovania vnútorného trhu. Ministri európskych záležitostí následne na neformálnom zasadnutí v júli 2021 v Brde podporili úsilie predsedníctva zamerané na komplexnejšiu reakciu na krízy.
2. Európska únia čelila počas celej svojej histórie mnohým krízam a postupne zaviedla politické a inštitucionálne zmeny zamerané na posilnenie svojej schopnosti riešiť budúce krízy. Krízy sú čoraz zložitejšie, majú čoraz viac rozmerov a čoraz väčšími presahujú hranice jednotlivých štátov a preto môžu mať čoraz nepriaznivejší vplyv na EÚ, jej členské štáty a ich občanov.
3. Už vypracovanie integrovaných dojednaní EÚ o politickej reakcii na krízu (IPCR) v roku 2013 pod dohľadom COREPER-u bolo dôležitým krokom v rámci podpory komplexného situačného povedomia a prispievania k súdržnému rozhodovaniu na politickej úrovni EÚ v reakcii na závažné medziodvetvové krízové udalosti v prospech EÚ a jej členských štátov. Reakcia na krízy sa však musí vyvíjať, v neposlednom rade aj na základe ponaučení z úspechov a nedostatkov zistených po ich skončení, najmä z prípadov aktivácie IPCR v súvislosti s prebiehajúcou migračnou krízou a krízou spôsobenou pandémiou COVID-19. Na účinnú reakciu na krízy v záujme európskych občanov a pri plnom rešpektovaní právomocí členských štátov a EÚ je nevyhnutná posilnená medziodvetvová a cezhraničná koordinácia a spolupráca medzi členskými štátmi a podpora na úrovni EÚ. V rámci reakcie EÚ na budúce krízy by sa mali podľa potreby využívať a posilňovať aj existujúce mechanizmy cezhraničnej spolupráce na všetkých úrovniach a mali by sa v plnej miere rešpektovať zásady právneho štátu, demokracie a základných práv.

4. Z pandémie COVID-19 vyplývajú mnohé nové ponaučenia. Napriek nedostatkom ju EÚ vďaka koordinácii a solidarite zvláda dobre. Naša reakcia na pandémiu odhalila nedostatky z hľadiska pripravenosti a reakcie na medziodvetvové krízy a preukázala potrebu a pridanú hodnotu spolupráce. Obzvlášť viditeľnými príkladmi hodnoty spolupráce EÚ sú využívanie konzulárnej spolupráce a koordinácie EÚ na úspešnú repatriáciu štátnych príslušníkov EÚ, ktorí uviazli v zahraničí z dôvodu núdzových cestovných obmedzení, členskými štátmi za podpory ESVC a mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM), úspešné prijatie a zavedenie digitálneho COVID preukazu EÚ, ako aj do veľkej miery pozitívne výsledky, pokiaľ ide o výrobu, obstarávanie a spoločné využívanie očkovacích látok. Dočasné opatrenia na úrovni EÚ v oblasti správy hospodárskych záležitostí, ako aj riadenia a pružného využívania európskych finančných prostriedkov boli rozhodujúce pre zachovanie odolnosti a uľahčenie obnovy hospodárstiev členských štátov.
5. V budúcnosti musí byť EÚ pripravená čeliť aj vážnym krízam iného charakteru, ktoré by mohli byť mnohostranné, hybridné, mať kaskádové účinky alebo sa vyskytnúť súčasne. To si bude vyžadovať zlepšené medziodvetvové a cezhraničné krízové riadenie vrátane analýzy rizík a strategického predvídania v záujme lepších anticipačných opatrení, prevencie, pripravenosti a reakcie v rámci prístupu zohľadňujúceho všetky riziká s cieľom poskytnúť základ pre dlhodobejšie opatrenia zamerané na budovanie odolnosti voči výzvam. Rada by mala pravidelne preskúmať dostupné mechanizmy EÚ vrátane ich interakcie s globálnymi mechanizmami s cieľom zabezpečiť, aby boli naďalej vhodné na daný účel.

Posilnenie medziodvetvovej reakcie a pripravenosti na krízy

6. V čase krízy je potrebné zaručiť nepretržité fungovanie EÚ, jej inštitúcií a rozhodovacích orgánov. V tejto súvislosti kríza COVID-19 poukázala na ústrednú úlohu Rady, ktorá s podporou COREPER-u a v úzkej spolupráci s Komisiou a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť zabezpečila najmä účinnú, súdržnú a horizontálnu politickú a strategickú koordináciu medzi členskými štátmi. Dojednania IPCR v tejto súvislosti významne prispeli k včasnej koordinácii a reakcii pod vedením COREPER-u.

7. V budúcnosti význam medziodvetvovej a cezhraničnej koordinácie reakcie a politického riadenia v prípade krízy ešte vzrastie. Kľúčovú úlohu bude pri príprave a reakcii na takéto krízy naďalej zohrávať COREPER. Z predchádzajúcich kríz by sme si mali vziať ponaučenia predovšetkým o tom, ako by sa mohla ďalej zlepšovať a zefektívniť práca Rady, čo zahŕňa aj potrebu vypracovať koncepciu s pružnými a prispôsobiteľnými usmerneniami a procesnými pravidlami s cieľom poskytnúť podklady pre reakciu EÚ a jej členských štátov v prípade krízy a zároveň dodržiavať zásadu subsidiarity a vyhnúť sa zbytočnému administratívne mu zaťaženiu. Je dôležité, aby sa okrem vykonávania nástrojov EÚ členské štáty zaviazali vykonávať vnútroštátne opatrenia dohodnuté v Rade a koordinované na úrovni EÚ, podľa potreby s ohľadom na právomoci členských štátov.
8. Medziinštitucionálna spolupráca a transparentnosť by mali pomôcť zabrániť vytváraniu veľkého počtu rôznych fór a prekryvaniu činností. V tejto súvislosti je nesmierne dôležitá štruktúrovaná výmena informácií a tvorba spoločného situačného povedomia na úrovni Rady prostredníctvom dojednaní IPCR a v úzkej spolupráci s Komisiou a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. Účinná reakcia na krízy si bude vyžadovať aj ďalší rozvoj bezpečných a digitálnych komunikačných prostriedkov.
9. Okrem toho je na podporu opatrení a reakcií na krízy a na zabezpečenie dôvery verejnosti mimoriadne dôležitá posilnená strategická a krízová komunikácia a boj proti dezinformáciám, manipulácii s informáciami a proti zasahovaniu.

10. Proaktívna pripravenosť na krízy si vyžaduje predvídanie, pravidelné preskúmanie a anticipovanie rizík, identifikovanie vplyvov, ktoré tieto riziká môžu mať na rôzne sektory, v jednotlivých členských štátoch a v susedstve, a spôsobov, ako možno tieto vplyvy čo najlepšie zmierniť a riešiť. Na posilnenie kapacít v oblasti predvídania a anticipovania rizík na úrovni EÚ sa už prijali dôležité kroky, najmä prostredníctvom celoúnijnej prognostickej siete, najnovších revízií právnych predpisov o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM) a prostredníctvom posilnenia systému rescEU a Koordinačného centra EÚ pre reakcie na núdzové situácie (ERCC). Cieľom koncepcie pripravenosti v oblasti migrácie je zlepšiť situačné povedomie a včasné varovanie v oblasti migrácie, a to aj pokiaľ ide o zneužívanie migrantov na politické účely. Kapacity na úrovni EÚ, ktoré podporujú a dopĺňajú úsilie členských štátov v oblasti prevencie a pripravenosti s cieľom riešiť akýkoľvek druh krízy, by sa mali zamerať na oblasti, v ktorých je spoločný európsky prístup účinnejší než samostatné vnútroštátne opatrenia. Aj vzhľadom na to Rada víta skutočnosť, že bola nedávno zriadená sieť generálnych riaditeľov krízových centier členských štátov, ktorá je nástrojom na vzájomnú výmenu informácií a odborných znalostí.

Budovanie a monitorovanie odolnosti a znižovanie závislosti

11. EÚ a jednotný trh boli ťažko skúšané obmedzeniami ponuky a dopytu, ako aj hraničnými kontrolami zavedenými s cieľom zabrániť šíreniu vírusu po vypuknutí pandémie COVID-19. Táto pandémia zdôraznila potrebu spolupráce na posilnení odolnosti jednotného trhu voči narušeniam, ktoré postihli okrem iného kľúčové dodávateľské reťazce a hospodárske odvetvia EÚ, ako sú lieky, zdravotnícke pomôcky a polovodiče, a to aj s ohľadom na situáciu cezhraničných komunít a dôležitých tranzitných regiónov. Vzhľadom na nenahraditeľnú úlohu jednotného trhu pre EÚ Rada zdôrazňuje, že opatrenia súvisiace s krízou by mali byť dočasné, primerané a plne koordinované, aby sa čo najskôr obnovilo normálne fungovanie jednotného trhu vrátane voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu, ako sa ustanovuje v zmluvách.

12. S cieľom zabezpečiť silný, odolný a plne funkčný jednotný trh je potrebné prijať vhodné opatrenia na posilnenie konkurencieschopnosti a odolnosti priemyslu Európskej únie, ako aj na riešenie strategických závislostí. Okrem toho sa doterajšie ponaučenia z krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 zohľadňujú aj v aktualizácii priemyselnej stratégie pre Európu. V tejto súvislosti je prínosom aj správa Komisie o strategickom výhľade na rok 2021. Zrýchlenie obnovy si bude vyžadovať trvalé a cielené verejné a súkromné investície, pričom bude potrebné zachovať fiškálnu udržateľnosť.

Ďalšie kroky

13. Rada pre všeobecné záležitosti sa bude k otázke zlepšovania našej kolektívnej pripravenosti, schopnosti reakcie a odolnosti v prípade budúcich kríz pravidelne vracat'.
14. Nabáda Komisiu a ESVČ, aby predložili ďalšie informácie o ponaučeniach získaných z pandémie COVID-19 na účely reakcie na krízy, ktoré nesúvisia so zdravím.
15. Ukázalo sa, že dojednania IPCR sú flexibilným a užitočným nástrojom na riešenie bezprostredných výziev v čase krízy. S cieľom zabezpečiť, aby mechanizmus reakcie na krízy, ktorým disponuje Rada, naďalej spĺňal svoj účel, Rada do júna 2022 preskúma, či je dojednania IPCR potrebné zlepšiť alebo posilniť, a to najmä v oblastiach týkajúcich sa predvídania a pripravenosti, pričom zohľadní ponaučenia z prípadov aktivácie IPCR v súvislosti s migračnou krízou a pandémiou COVID-19, ako aj z predchádzajúcich cvičení v oblasti krízového riadenia a príslušných skúseností na úrovni členských štátov, ktoré sa zohľadnia v rokovaníach v Rade. Zahŕňa to aj posúdenie možností, ako v súlade s pravidlami a postupmi Rady lepšie zapojiť vnútroštátne štruktúry krízového riadenia.

16. S cieľom zlepšiť odolnosť voči krízam a pripravenosť a reakciu na ne Rada okrem iného:

Vo vzťahu k odolnosti:

- uznáva význam prístupu založeného na dôkazoch k stanoveniu cieľov Únie v oblasti odolnosti voči katastrofám do konca roka 2022, pričom sa zohľadnia najlepšie postupy a ponaučenia získané z existujúcich vnútroštátnych a medzinárodných rámcov v oblasti odolnosti;
- víta prehľady o odolnosti, ktoré vypracovala Komisia a ktoré by sa mali ďalej spresňovať spolu s členskými štátmi, ako nový a doplnkový nástroj na monitorovanie odolnosti;
- víta zámer aktivovať v decembri 2021 vedomostnú sieť Únie v oblasti civilnej ochrany a vyzýva Komisiu, aby v úzkej spolupráci s členskými štátmi zapojila vedomostnú sieť Únie v oblasti civilnej ochrany do stanovovania celounijných cieľov, preskúmania rizík a vytvárania scenárov v oblasti odolnosti voči katastrofám;
- pripomína, že je potrebné pokročiť v práci v oblasti zvyšovania odolnosti kritických subjektov a bezpečnosti sietí a informačných systémov;
- zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť nadviazanie na oznámenie Komisie o priemyselnej stratégii, najmä posilnením odolnosti jednotného trhu a riešením závislostí;
- víta pokračujúce úsilie o vytvorenie ambiciózneho a vykonateľného Strategického kompasu pre bezpečnosť a obranu;

Vo vzťahu k pripravenosti:

- so záujmom očakáva výročnú správu Komisie o stave pripravenosti, ktorá by mala zohľadňovať vnútroštátne právomoci a zahŕňať informácie o dostupných kapacitách, nástrojoch, zručnostiach a tvorbe scenárov a prispievať k politickým diskusiám na strategickej úrovni, a to aj o cezhraničných aspektoch;

- vyzýva na dôslednejšie vykonávanie rôznych politík EÚ v oblasti pripravenosti a cvičení vrátane tých, ktoré patria do rámca dojednaní IPCR;
- víta úsilie vynaložené na vytvorenie európskej zdravotnej únie a Úradu pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (HERA) a vyzýva na posilnenie úlohy členských štátov v riadení úradu HERA, ako aj na spoluprácu medzi Úniou a WHO;
- so záujmom očakáva, že Komisia jej predloží pohotovostný plán pre dopravu, o ktorý ju požiadala 23. októbra 2020;
- víta pohotovostný plán, ktorý predložila Komisia v oblasti dodávok potravín a potravinovej bezpečnosti v čase krízy;
- podčiarkuje význam ďalšieho rozvoja rámca EÚ na krízové riadenie kybernetickej bezpečnosti a účinnej reakcie EÚ na rozsiahle kybernetické incidenty a krízy.

Vo vzťahu k reakcii na krízy:

- odporúča ďalej zlepšovať dojednania Rady v oblasti reakcie na krízy a celkového politického riadenia a koordinácie;
- víta úlohu Koordinačného centra Komisie pre reakcie na núdzové situácie, (ERCC), okrem iného pri podpore účinného predvídania kríz a medziodvetvovej operatívnej koordinácie v reakcii na širokú škálu kríz, koordinácii s ostatnými nástrojmi reakcie EÚ na krízy a pomoci IPCR;

- berie na vedomie prácu Komisie na návrhu nástroja núdzovej pomoci pre jednotný trh (SMEI) zameranom na zmiernenie negatívnych vplyvov kríz na jednotný trh, ako aj prácu na možnej revízii Kódexu schengenských hraníc;
 - v relevantných prípadoch zdôrazňuje význam konzulárnej koordinácie a spolupráce počas kríz a potrebu poučiť sa z reakcie na pandémiu COVID-19 a iné krízy a očakáva, že Komisia v roku 2022 predloží návrh na revíziu smernice EÚ o konzulárnej ochrane;
17. Rada podčiarkuje, že v súvislosti s budúcimi krízami je dôležité posilniť spoluprácu s tretími krajinami, najmä v susedstve EÚ, ako aj s ďalšími medzinárodnými organizáciami a partnermi, v súlade s hodnotami a zásadami EÚ.
18. Rada so záujmom očakáva, že Európska rada na svojom decembrovom zasadnutí zhodnotí prácu na krízovom riadení a odolnosti.
-